

Posudek vedoucího diplomové práce Bc. Kristýny Pražanové De Stijl a česká avantgarda 20. a 30. let 20. Století.

Práce zpracovává nosné téma vztahů holandské a československé avantgardy. Práce je dobře strukturována, sleduje kontakty členů skupiny De Stijl s českými avantgardními umělci. Autorka se správně věnuje zejména vztahu Theo van Doesburga a Karla Teigeho. Potěšila mne kapitola Mondrian a Šíma. Autorka uvedla společný zájem obou protagonistů o nová média, typografii, film, Bauhaus a novou architekturu.

Pražanová ukazuje na příkladu časopisu *Mécano*, který byl v anotaci na jeho připravované vydání otištěné v čísle *De Stijl* z konce roku 1921 popsán jako „*mezinárodní časopis pro mentální hygienu, mechanickou estetiku a neo-dadaismus pod vedením I. K. Bonseta a Theo van Doesburga ve spolupráci se všemi tvůrci nového zobrazování.*“, že k De Stijlu a Theo van Doesburgovi patří nejen neoplasticismus a konstruktivismus, ale také dada a vizuální poezie. Mechanická estetika van Doesburga má blízko k Teigově konceptu. Teige uvádí: „*Mechanická reprodukce obstará zlidovění umění ve velkém a bezpečně. Tisk je prostředníkem mezi uměleckou produkcí a diváky, ne musea a výstavy. [...] Mechanická reprodukce a tisk učiní posléze zbytečnými originály, vždyť přece rukopisy házíme po otištění do koše.*“ TEIGE 1923, 20, pozn.193.

Pražanová hezky ukazuje rozdíl mezi etosem De Stijlu a Bauhausu. Autorka uvádí, že se Van Doesburg těšil velké oblibě mezi posluchači svých přednášek na Bauhausu, což se stalo postupem času Walteru Gropiovi trnem v oku. Gropius totiž zastával zcela opačný názor, než jaký byl zakořeněn v destijlovském hnutí. To od samého počátku hlásalo konec individualismu, který musí zákonitě vystřídat kolektivismus a universalismus. Walter Gropius však od svých studentů vyžadoval v rámci jejich tvorby právě výraznou individualitu. I přes odpor vedení školy se Van Doesburgovi nakonec částečně podařilo si Bauhaus získat. Jak napsal J. J. P. Oud Van Doesburgovi: „*Vliv naší skupiny De Stijl je na Bauhausu patrný v každém směru. „Čtverco-ismus“ je TAM imitací bez porozumění, atd. atd.*“ pozn.243.

Pražanová vypracovala standardní, dobrou diplomku, i když místy rezignovala na detailnější vzorce „přijímání“ a ovlivňování a sledovala pouze jeden pohyb impulsů a to z Holandska do Československa. Její pohled by si vyžadoval doplnit zvláště v tématu architektury, kde bylo podnětů více a byly vázány na řadu architektů zejména z Brna: Fuchs, Kroha, Kumpošt, Krantz. Specifikum van Doesburgovy architektury, mohli bychom dokonce uvést hlavním znakem, je čistá barevnost. Teige navazuje na van Doesburga významným tématem v

rámci architektury a tím je problematika dekorace v architektuře. „*Polychromie Doesburgových architektonických projektů je znakem autorova přechodu od malířství k architektuře a prozrazuje se v ní – malíř. Malíř, jenž je zaujat úlohou barvy v architektuře, funkcí barvy v prostoru a v čase.*“ pozn. 278. Van Doesburg tvrdí, že architektura bez barvy je nesmyslná, byla by bez ní dokonce „slepá“. Zároveň se staví proti jakémukoliv použití dekorace, neboť má za to, že tím dochází k zneužití barvy. Nemohu si odpustit poznámku o Fillovi, o němž autorka píše v souvislosti s jeho holandským exilem na s.15. V práci mi chybí zmínka o kontaktu Filly s van Doesburgem. Mám na mysli pobyt Filly v Amsterdamu a v Leidenu ve van Doesburgově ateliéru, kde Filla zanechal jeden svůj obraz z roku 1915.

Celkově Kristýna napsala práci smysluplnou, dobrou, a proto ji doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace: velmi dobře.

V Praze 5.9.2017

prof. Vojtěch Lahoda